

Homilie Kardinaal Giovanni Battista Re bij uitvaart paus Franciscus

2025 03 26 Sint-Pietersplein

“De rode draad in zijn missie was ook de overtuiging dat de Kerk een thuis is voor iedereen, een huis waarvan de deuren altijd openstaan”

Op dit majestueuze plein van de Sint-Pietersbasiliek, waar paus Franciscus zo vaak de eucharistie heeft gevierd en grote bijeenkomsten heeft voorgezeten in de loop van deze twaalf jaar, zijn we in gebed bijeen rond zijn stoffelijk overschot met een bedroefd hart, maar gesteund door de zekerheid van het geloof, dat ons verzekert dat het menselijk bestaan niet eindigt in het graf, maar in het huis van de Vader in een leven van geluk dat geen ondergang zal kennen.

Namens het College van Kardinalen dank ik u allen hartelijk voor uw aanwezigheid. Met intense gevoelens groet ik de staatshoofden, regeringsleiders en officiële delegaties uit talrijke landen die hun genegenheid, eerbied en waardering hebben betuigd voor de paus die ons heeft verlaten.

De massale uitingen van genegenheid en deelname die we de afgelopen dagen hebben gezien na zijn heengaan van deze aarde naar de eeuwigheid, zegt ons, hoeveel het intense pontificaat van paus Franciscus de geesten en harten heeft geraakt.

Het laatste beeld dat in onze ogen en in ons hart zal blijven, is dat van afgelopen zondag, Eerste Paasdag, toen paus Franciscus, ondanks zijn ernstige gezondheidsproblemen, ons de zegen gaf vanaf het balkon van de Sint-

Pietersbasiliek en vervolgens naar dit plein afdaalde om vanuit de open pausmobiel de grote menigte te groeten die voor de paasmis was samengekomen. Met ons gebed willen we nu de ziel van de geliefde paus aan God toevertrouwen, opdat Hij hem eeuwige gelukzaligheid schenkt in de stralende en glorieuze horizon van zijn oneindige liefde.

De bladzijde van het Evangelie, waarin de stem van Christus zelf weerklonk die de eerste van de apostelen vroeg: "Petrus, heb je Mij lief, meer dan deze?", verlicht en leidt ons. En het antwoord van Petrus was snel en oprecht: "Heer, U weet alles; U weet dat ik van U houd!". En Jezus vertrouwde hem de grote opdracht toe: "Weid mijn schapen". Dit zal de voortdurende taak zijn van Petrus en zijn opvolgers, een dienst van liefde in de voetsporen van de Meester en Heer Christus, die "niet gekomen was om zich te laten dienen, maar om te dienen en zijn leven te geven als losprijs voor velen" (Mc.10,45).

Ondanks zijn uiteindelijke kwetsbaarheid en lijden heeft paus Franciscus ervoor gekozen deze weg van zelfgave te bewandelen tot de laatste dag van zijn aardse leven. Hij volgde in de voetsporen van zijn Heer, de goede Herder, die zijn schapen zo liefhad dat hij zijn leven voor hen gaf. En hij deed dat met kracht en sereniteit, dicht bij zijn kudde, de Kerk van God, indachtig de woorden van Jezus die door de apostel Paulus werden aangehaald: "Het is zaliger te geven dan te ontvangen" (Hand. 20,35).

Toen kardinaal Bergoglio op 13 maart 2013 door het conclaaf werd gekozen als opvolger van paus Benedictus XVI, had hij jaren van religieus leven in de Sociëteit van Jezus achter de rug en was hij vooral verrijkt door 21 jaar pastoraal werk in het aartsbisdom Buenos Aires, eerst als hulpbisschop, daarna als coadjutor en vervolgens vooral als aartsbisschop.

De keuze voor de naam Franciscus leek meteen een keuze voor een programma en een stijl waarmee hij zijn pontificaat wilde vormgeven, geïnspireerd door de geest van de heilige Franciscus van Assisi.

Hij behield zijn temperament en zijn vorm van pastoraal leiderschap en drukte onmiddellijk zijn stempel op het bestuur van de Kerk door een direct contact met de individuele personen en met de volkeren tot stand te brengen, verlangend om dicht bij iedereen te zijn, met bijzondere aandacht voor mensen in moeilijkheden, waarbij hij zich onbaatzuchtig inzette, in het bijzonder voor de minsten der aarde, de gemarginaliseerden. Hij was een paus te midden van de mensen, met een hart dat openstond voor iedereen. Bovendien was hij een paus die aandacht had voor het nieuwe dat in de samenleving opkwam en voor wat de Heilige Geest in de Kerk teweegbracht.

Met zijn kenmerkende woordenschat en zijn beeldrijke taal vol metaforen, heeft hij altijd getracht de problemen van onze tijd te verlichten met de wijsheid van het evangelie, een antwoord te geven in het licht van het geloof en aan te moedigen dat wij als christenen de uitdagingen en tegenstrijdigheden van deze jaren van omwentelingen, die hij graag omschreef als "een verandering van tijdperk", aangaan.

Hij had een grote spontaniteit en een informele manier om iedereen aan te spreken, zelfs mensen die ver van de Kerk stonden. Met grote menselijke warmte en ten diepste ontvankelijk voor de drama's van vandaag, heeft Paus Franciscus de angsten, het lijden en de hoop van onze tijd van globalisering echt gedeeld.

Vol overgave heeft hij zich ingezet om mensen te troosten en aan te moedigen met een boodschap die rechtstreeks en onmiddellijk tot het hart van de mensen doordringt. Zijn charisma van gastvrijheid en luisteren, verbonden met een stijl die aansluit bij de beleving van vandaag, heeft de harten geraakt en geprobeerd de morele en spirituele energie weer nieuw leven in te blazen.

Voorrang geven aan evangelisatie was de leidraad van zijn pontificaat, waarbij hij met een duidelijke missionaire inslag de vreugde van het evangelie verspreidde, die de titel was van zijn eerste apostolische exhortatie *Evangelii Gaudium*. Een vreugde die het hart van allen die op God vertrouwen met vertrouwen en hoop vervult.

De rode draad in zijn missie was ook de overtuiging dat de Kerk een huis is voor iedereen, een huis met altijd open deuren. Hij heeft herhaaldelijk het beeld gebruikt van de Kerk als een 'veldhospitaal' na een veldslag waarin velen gewond zijn geraakt, een Kerk die vastberaden de problemen van de mensen en de grote zorgen die de hedendaagse wereld verscheuren, wil aanpakken; een Kerk die in staat is zich over elke mens te buigen, ongeacht zijn geloof of omstandigheden, en zijn wonden te verzorgen. Ontelbaar zijn de gebaren en aansporingen ten gunste van vluchtelingen en ontheemden.

Ook zijn voortdurende inzet voor de armen was een constante factor. Het is veelzeggend dat de eerste reis van paus Franciscus naar Lampedusa ging, het eiland dat symbool staat voor het drama van de migratie, waar duizenden mensen in zee zijn verdronken. In dezelfde lijn lag ook de reis naar Lesbos, samen met de oecumenische patriarch en de aartsbisschop van Athene, evenals de viering van een mis op de grens tussen Mexico en de Verenigde Staten, ter gelegenheid van zijn reis naar Mexico.

Van zijn 47 vermoeiende apostolische reizen zal vooral die naar Irak in 2021, die hij tegen alle risico's in heeft ondernomen, de geschiedenis ingaan. Dat moeilijke apostolische bezoek was een balsem op de open wonden van de Iraakse bevolking, die zo veel had geleden onder het onmenselijke optreden van ISIS. Het was ook een belangrijke reis voor de interreligieuze dialoog, een andere belangrijke dimensie van zijn pastorale werk. Met het apostolisch bezoek in 2024 aan vier landen in Azië en Oceanië bereikte de paus "de uiterste periferie van de wereld".

Paus Franciscus heeft altijd het evangelie van barmhartigheid centraal gesteld en herhaald dat God nooit moe wordt ons te vergeven: Hij vergeeft altijd, ongeacht de situatie van degene die om vergeving vraagt en terugkeert op het rechte pad. Hij wilde het buitengewone Jubeljaar van Barmhartigheid, waarmee hij benadrukte dat barmhartigheid "het hart van het evangelie" is.

'Barmhartigheid' en 'vreugde van het evangelie' zijn twee sleutelwoorden van paus Franciscus. In tegenstelling tot wat hij "de wegwerpcultuur" noemde, sprak hij over de cultuur van ontmoeting en solidariteit. Het thema broederschap liep als een rode draad door zijn hele pontificaat. In de encycliek "*Fratelli tutti*" wilde hij een wereldwijde aspiratie tot broederschap doen herleven, omdat we allemaal kinderen zijn van dezelfde Vader in de hemel. Hij heeft er vaak krachtig aan herinnerd dat we allemaal tot dezelfde menselijke familie behoren.

In 2019, tijdens zijn reis naar de Verenigde Arabische Emiraten, ondertekende paus Franciscus een document over "Menselijke broederschap voor wereldvrede en samenleven", waarin hij verwees naar het gemeenschappelijke vaderschap van God.

In zijn encycliek '*Laudato si'*' richtte hij zich tot mannen en vrouwen over de hele wereld en wees op onze plichten en medeverantwoordelijkheid ten aanzien van ons gemeenschappelijk huis. "Niemand kan zich in zijn eentje redden".

Geconfronteerd met de oorlogen die woedden in de afgelopen jaren, met hun onmenselijke gruweldaden en talloze doden en vernielingen, heeft paus Franciscus onophoudelijk zijn stem verheven om te smeken om vrede en opgeroepen tot redelijkheid en eerlijke onderhandelingen om mogelijke oplossingen te vinden, omdat oorlog – zo zei hij – alleen maar dood en vernietiging van huizen, ziekenhuizen en scholen betekent. Oorlog laat de wereld altijd slechter achter dan hij was: hij is voor iedereen altijd een pijnlijke en tragische nederlaag. "Bruggen bouwen en geen muren" is een oproep die hij herhaaldelijk heeft gedaan en zijn dienst aan het geloof als opvolger van de apostel Petrus is altijd verbonden geweest met de dienst aan de mens in al zijn dimensies. In geestelijke verbondenheid met heel de christenheid zijn wij hier talrijk aanwezig om te bidden voor paus Franciscus opdat God hem in de onmetelijkheid van zijn liefde moge opnemen.

Paus Franciscus sloot zijn toespraken en ontmoetingen altijd af met de woorden: "Vergeet niet voor mij te bidden". Lieve paus Franciscus, nu vragen wij u voor ons te bidden en vanuit de hemel de Kerk, Rome en de hele wereld te zegenen, zoals u afgelopen zondag vanaf het balkon van deze basiliek ook hebt gedaan in een laatste omhelzing met het hele volk van God, maar ook in gedachten met de hele mensheid die met een oprecht hart de waarheid zoekt en de fakkel van de hoop hooghoudt.

+ [Kardinaal Giovanni Battista Re](#)